

УДК 821.133.1
Г77

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Grangé J.-C. La terre des morts : Roman / Jean-Christophe Grangé. —
Paris : Albin Michel S.A., 2018. — 560 p.

Переклад з французької *Ірини Шагової*

- © Éditions Albin Michel, Paris, 2018
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2024
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад, 2019; художнє оформлення, 2024

ISBN 978-617-15-0884-2
ISBN 978-2-226-39209-1 (фр.)

ЧАСТИНА ПЕРША

1

«Сквонк»¹ аж ніяк не міг йому подобатися. Стриптиз-клуб, начебто й популярний, тулився на третьому підвальному поверсі облущеної кам'яниці в X округі. Сходи, стіни, підлога, стеля — все пофарбовано начорно. Щойно Стефан Корсо, керівник 1-ї групи Бригади карного розшуку, поринув у глиб льоху, як його тіло прошило глухе дзижчання — відразу пригадалося метро... Аж ні: лише такий собі звуковий ефект у дусі Девіда Лінча, аби остаточно пригнітити гостя.

Далі доводилося йти коридором, стіни якого прикрашали знімки кінозірок 50-х років під тонкою світлодіодною панеллю, а насамкінець відвідувач потрапляв у бар. Позаду шинквасу, замість звичної низки пляшок, висіли чорно-білі зображення занедбаних промислових зон і полишених готелів. No comment.

Корсо почимчикував до решти глядачів і повернув праворуч, де перед його очима відкрився зал з червоними кріслами, який полого спускався донизу. Він уместився в куточку — справжній підглядач серед таких самих збоченців — і почав чекати, доки вимкнуть світло. Прийшов сюди, аби обстежити місце, і сповна отримав те, чого хотів.

Якщо вірити програмі (чорний пластиковий аркуш із білими літерами, схожий на рентгенограму), уже минуло

¹ Сквонк — міфічна тварина-чудовисько, що нібито мешкає в чугових лісах Пенсильванії.

майже дві третини вистави, а Корсо вкотре намагався збагнути, як саме через чийсь дивакуватий снобізм цей старосвітський мотлох (тепер такі спектаклі називали на американський лад — «нюу бурлеск») зумів знову стати модним.

Він стійко витримав виступи Міс Вельвет, укриту татуажем чорнявку, підсрижену під Луїзу Брукс, Кенді Мун і її танок семи покривал, Джипсі Ля Роз, яка вміла в позі півмостика зняти з себе туфлі. Тепер на сцену мали вийти Мамзель Нітуш і Лова Долл... Корсо ніколи не спокушали такі дійства, крім того, самі дами аніскільки не вабили принадами: повняві, густо намальовані кривляки — повна протилежність тому, що йому подобалося.

А тоді він мимоволі згадав про Емілію та перші висновки у позові про розірвання шлюбу, які вдень йому надіслала адвокат. Власне, це й було справжньою причиною поганого настрою поліціанта. Юридично висновки означали не завершення процесу, а навпаки — початок бойових дій. Емілія надиктувала цілу навалу образ і брехні, тож слід було відповідати з неменшою в'їдливістю.

Об'єктом боротьби став їхній син, Таде, — хлопчику незабаром мало виповнитися десять років, і Корсо намагався отримати головну опіку над дитиною. І навіть не йшлося так про нагляд за хлопчиком — Корсо поставив собі за мету віддалити сина від матері, яку вважав уособленням зла: висока чиновниця, болгарка за походженням, полюбляла жорсткі садомазохічні практики. Доки Корсо снував свої думки, йому до горла линув струмінь їдкої рідини, і він подумав, що врешті-решт заробить собі виразку, рак печінки або ж, чом би й ні, вчинить умисне вбивство.

З'явилася Мамзель Нітуш. Корсо зосередився. Білявка мала молочно-білу шкіру й стегна, як у мамонта. На ній лишилося тільки боа з пір'я, дві сріблясті зірочки приховували соски, чорні стринги ледь не лускалися на міцному

тілі. Раптом артистка нахилилася й почала шпортатися в сідниці. Нарешті, дзявкуючи, наче песик, вона витягла звідти новорічну гірлянду. Корсо не вірив своїм очам. Танцюристка закрутилася навколо самої себе, мов величезна дзига, втримуючи рівновагу на 12-сантиметрових підборах, а в повітрі пурхала її шовкова стрічка під гучні оплески глядачів.

Тоді він постановив, нарешті, обмізкувати, що підштовхнуло його прийти о двадцять третій годині в цей сумнівний заклад. Дванадцять днів тому, в п'ятницю 17 червня 2016 року, поблизу сміттєзвалища на вулиці Тополевої Потерни, неподалік від Італійської площі, знайшли труп 32-річної артистки стрип-клубу «Сквонк» на ім'я Софі Серейс, або Ніна Віс. Молоду жінку роздягнули і зв'язали її власною білизною, а також жакливо понівечили: убивця зобразив на її обличчі застиглу посмішку, для чого він підрізав жертві кутики губ до самих вух та запхав каміння всередину горла, широко роззявивши їй рота.

Розслідування справи довірили коменданту Патріку Борнеку, керівникові 3-ї групи Бригади карного розшуку. Поліціант знав, як належить чинити в таких випадках, тож удався до звичних заходів: на місці злочину зробили потрібні знімки, взяли зразки на аналіз, обійшли сусідські будинки, передивилися записи камер відеоспостереження, опитали близьких і знайомих, знайшли свідків тощо.

Цікавилися переважно клієнтами «Сквонка». Борнек сподівався натрапити на купу сексуальних збоченців і варієтів напідпитку. І дістав собі носа: клієнтами закладу виявилися молоді модники, накокаїнені фінансисти, схильні до самоіронії інтелектуали-аматори, які вважали, що відвідувати старомодні спектаклі — це дуже шикарно. Зрештою, пошук серед гвалтівників та інших зловмисників, що недавно опинилися на свободі або перебували під прицілом

у БПТЛ¹, теж закінчився нічим. Команда Борнека також намагалася щось рознюхати серед поціновувачів бондажу², адже зав'язування спідньою білизною нагадувало забави любителів БДСМ. Намарно.

Усі файли кримінального обліку уважно переглянули, — від ОДПС (Обробки даних щодо попередніх судимостей) до Salvac (Системи аналізу зв'язків між скоєними злочинами), — але насамкінець таки дістали облизня. Вивчили, крім того, декілька скарг, пов'язаних з використанням білизни. Нічого гідного уваги, хіба що хтось хотів би відкрити магазин жіночого спіднього вбрання.

Опитування людей, що мешкали поблизу сміттєзвалища, а також на вулиці Марсо в Іврі-сюр-Сен, за адресою проживання вбитої, теж виявилось даремним. У ніч з 15-го на 16 червня Софі Серейс повернулася додому на таксі Убер о першій годині. Водій висадив її перед будинком, і відтоді її більше не бачили. Наступного дня вона мала вихідний, тож у «Сквонку» ніхто ще не почав хвилюватися. Труп помітили польські робітники, що прийшли на звалище, аби викинути будівельне сміття. Перед тим ані охоронці, ані камери не відстежили нічого підозрілого.

Склали опис жертви, попорпалися в її минулому. Софі вважала себе артисткою і постійно шукала додаткові робочі години, як будь-який тимчасовий працівник шоу-бізнесу. Обмаль друзів, жодного хлопця, без сім'ї. Мати народила її анонімно, тож ніхто, навіть копи, не міг установити особи біологічних батьків дівчини, а сама вона підросла на сході Франції, під опікою численних притулків та названих родин. Одержавши СВППП³ в галузі управління в Греноблі,

¹ Бригада протидії торгівлі людьми.

² Бондаж — еротична практика, коли один з партнерів позбавляє іншого можливості вільно рухатися та фізично домінує над ним.

³ Свідоцтво про вищу підготовку технічного працівника.

вона переїхала до Парижа в 2008 році, щоб присвятити себе справжнім захопленням: танцю та стриптизу.

Небагато вдалося дізнатися також від її роботодавців. «Артистка хореографії» згідно зі статистичним кодом APE Служби зайнятості працівників шоу-бізнесу. В самому «Сквонку» вона танцювала лише три дні на тиждень, а решту часу знаходила собі численні підробітки. Бігала в пошуках ролей по провінційних закладах, виступала приватно на парубоцьких вечірках і давала уроки стриптизу на вечірках прощання з дівуванням. Складалося таке враження, що танець на пілоні — перша й остання річ, про яку згадували молодята перед весіллям...

Борнек, як прихильник певних штампів, висунув припущення, що Софі підзаробляла тим, що спала зі своїми шанувальниками. Він помилявся. Не знайшли ані сліду якогось клієнта. Вона більше любила спорт та духовні справи: хатха-йогу, медитацію, марафони, гірський велосипед... Але це не заважало їй зустрічати впродовж місяця сотні різних суб'єктів під час спектаклів або на велосипедних доріжках. Усі вони могли виявитися підозрюваними.

Наприкінці тижня Корсо відчув, що йому таки доведеться незабаром розслідувати цю справу. За відсутності результату часто траплялося так, що команду міняли, хай навіть задля того, аби відчутти бодай якесь просування. До того ж медійний тиск і цікавість до злочину значно посилилися. Тут містилися всі складники доброї старої кримінальної хроніки: порнографія, кров, таємниця...

Словом, Катрін Бомпар, керівниця Бригади карного розшуку, домоглася від прокуратури, аби та продовжила термін розслідування очевидного злочину, — у цей період на копів не тиснув ніхто, навіть суддя, — а потім вона покликала Корсо. Стефан не поспішав. Бомпар швидко збила з нього пиху — довелося підкоритися. Вона була старшою

за рангом, до того ж «хрещеною матір'ю за покликом серця», бо свого часу допомогла уникнути в'язниці, а тоді він нічим не відрізнявся б від тих негідників, за якими полював уже близько двадцяти років.

Цього самого ранку йому мали передати повноваження. Корсо зачинився в кабінеті на цілий день, щоб вивчити матеріали, — п'ять грубесних тек, — а тоді під вечір повідомив новину членам своєї групи й роздав план дій, який сам і склав. Наказав їм владнати поточні справи, аби з наступного дня вони були повністю готові. *Інструктаж о 9-й ранку.*

У залі знову запалили світло. Мамзель Нітуш підхопила гірлянди, Лова Долл теж уже, напевно, пішла собі геть. Він усе пропустив. Лише тепер, коли всі повставали з місць, у вічі йому впали розвеселені й задоволені міни глядачів. І знову, щоправда не вперше, у ньому спалахнула ненависть до всіх оцих добродіїв.

Пропустивши їх поперед себе, він надибав чорні двері справа від сцени — потрапив за лаштунки. Час навідатися до господаря закладу, П'єра Камінські.

2

Корсо вже давненько його знав: під час роботи в БПТЛ у 2009 році йому довелося заарештувати шельму — він пригадав собі всі його судимості.

П'єр Камінські народився поблизу Шартра в 1966 році та полишив сімейну ферму, коли йому виповнилося 16. Спочатку він був панком із собакою¹, згодом став жонглером, потім ковтачем вогню, а в 22 роки вирушив до Аме-

¹ Панк із собакою — панк або будь-яка людина, що мешкає в бідних кварталах міста й часто має при собі собак. Деколи так у Франції називають молодих маргіналів без постійного місця проживання чи занять.

рики. Там він учащав до позабродвейського товариства¹ (принаймні за його словами), доки повернувся у Францію в 1992 році та заснував нічний клуб «Харизма» недалеко від площі Республіки. Минуло три роки, і його заарештували та засудили за побиття й поранення однієї зі своїх офіціанток. Умовний термін. Банкрутство. Втеча.

Згодом він знову з'явився поблизу каналу Сен-Мартен, де відкрив «Облудника», клуб для любителів оргій. Бізнес процвітав, аж доки його спіймали на сутенерстві й засадили на добрих три роки. Він просидів лише два. У 2001-му бос відродився з попелу й заклав «Шарпея», стриптиз-клуб на вулиці Понтъє, що проіснував вісім років, а згодом був закритий, бо виявилось, що там «торгували людьми». Камінські наразився на ще одне звинувачення, а разом його запідозрили ще й у вбивстві однієї з танцівниць, яку знайшли понівеченою на смітнику за кілька кварталів від закладу. Тоді він вийшов сухим із води (свідки й позивачі пощезали) і знову заліг на дно. Слушно вчинив: Корсо був упевнений у його причетності до злочину й облагодив би справу на свій розсуд. Насамкінець звідник знову вигулькнув у 2013 році, коли відкрив «Сквонк», який мав чималий попит.

Корсо дістався до вбиральні, де дві стіни займали тримачі для костюмів, а на третій висіла низка гримерних дзеркал з підсвіткою в рамах. Тут панував веселий гармидер: на столиках валялися засоби для макіяжу, на долівці, як на полі бою, в безладі лежали валізи на коліщатах, туфлі, бутафорія.

Більшість міс досі вешталася напіводягненими. В куточку *stage kitten* (те саме, що збирачка м'ячиків на тенісному корті, але тут з підлоги доводилося піднімати бюстгальтери й труси) чіпляла свою здобич на вішаки. Чечіточник —

¹ Позабродвейське товариство — некомерційні, експериментальні театри поза Театральним кварталом у Нью-Йорку.